GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŬ XLIX.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 264. *Luni, Marţi 25 Noemvre (7 Decemvre).* 1886.

Braşovŭ, 24 Novembre 1886.

Atenţiunea tuturorŭ se îndréptă asupra celorŭ ce se petrecŭ în Reichstagulŭ din Berlinŭ, unde este la ordinea ḑilei proiectulŭ de lege militarŭ. Germania vrea sĕ-şĭ înmulţéscă armata; ea mai vrea sĕ se prelungéscă şi durata aşa numitului septenatŭ, adecă a convenţiei militare încheiată între statele federale germane pe timpŭ de şépte anĭ. Cârmuitorii Germaniei prevĕdŭ apropiarea unui mare rĕsboiu şi vreau sĕ fiă pregătiţĭ cândŭ va sosi momentulŭ decisivŭ.

Lumea vede aceste pregătirĭ, aude motivele ce se aducŭ pentrn justificarea lorŭ şi se nelinişteşce. Insuşĭ împĕratulŭ Wilhelm a vorbitŭ cătră preşedinţii Reichstagului de „puncte ameninţătóre“ şi i-a rugatŭ sĕ stăruiéscă a se primi proiectele de lege militare, spuindu-le, că ministrulŭ de rĕsboiŭ le va da lămuririĭ uimitóre.

In şedinţa de Vineri a Reichstagului a datŭ ministrulŭ de rĕsboiŭ, generalulŭ Bronsart, în adevĕrŭ unele desluşirĭ, carĭ, deşi nu conţinŭ ceva nou, suntŭ de natură a deştepta cele mai marĭ îngrijirĭ din causa hotărîrei cu care ministrulŭ accentuéză pericolulŭ unorŭ *„apropiate“* încurcăturĭ.

„E de lipsă“ — ḑise generalulŭ Bronsart — sĕ ne aruncămŭ privirile dincolo de fruntariile ţĕrei. Nu se ţine de mine a vĕ da o espunere asupra situaţiunei esterióre, este însĕ invederatŭ, că imperiulŭ germanŭ cu tótă politica sa de pace, *póte în timpulŭ celŭ mai apropiatŭ ajunge în posiţiunea, de a fi încurcată într'unŭ rĕsboiu.* Ce-i dreptŭ nu e vorba de unŭ rĕsboiu iminentŭ, dér ne aflămŭ într'o epocă grea. Mai aprópe este în asemenĭ împrejurărĭ asemĕnarea cu puterea armată a *Franciei.* Acéstă ţĕră, care are mai puţinĭ locuitorĭ, ca Germania, are cu tóte aceste o armată permanentă mai mare. Sĕ lăsămŭ a fi întrecuţĭ pe terêmulŭ militarŭ de unŭ poporŭ, despre care nu putemŭ constata, că în totalitatea sa ar fi condusŭ de dorinţa de-a trăì în pace cu noi?“

Ceea ce a produsŭ mare mişcare şi nelinişte între membrii Reichstagului a fostŭ cererea categorică a ministrului de rĕsboiu ca proiectulŭ de lege militarŭ sĕ fiă votatŭ *încă înainte de sĕrbătorile Crăciunului.*

Mai clarŭ decâtŭ ministrulŭ de rĕsboiu a vorbitŭ mareşalulŭ *Moltke.*

„E regretabilŭ,“ ḑise mareşalulŭ octogenarŭ, „că Reichstagulŭ se află érăşĭ faţă cu o însemnată pretensiune pentru armată. *Dér întréga Europă e armată până în dinţĭ; de ne vomŭ întórce privirile la drépta orĭ la stânga, aflămŭ pe vecinii noştri armaţĭ într'o mĕsură, pe care chiar şi o ţĕră bogată cu greu o póte suporta timpŭ mai îndelungatŭ. Acésta necesitate împinge lucrurile spre o apropiată decisiune* (mişcare) şi acésta e causa pentru care guvernele cerŭ înoirea legei militare înainte de espirarea septennatului.“

Fórte interesantŭ e şi ceea ce a ḑisŭ Moltke despre Francia şi Austro-Ungaria.

„Ni s'a datŭ, ḑise elŭ, şi sfatulŭ sĕ ne înţelegemŭ cu *Francia*; acésta ar fi fără îndoială o binecuvêntare pentru pacea Europei. Décă însĕ nu se va întêmpla, cine va fi de vină? Câtŭ timpŭ opiniunea publică a Franciei va cere aprigŭ redarea a douĕ provincii, carĭ dela începutŭ au fostŭ germane, pe când noi suntem firmŭ hotărîţĭ de a nu le da, nu putemŭ spera o astfelŭ de înţelegere. S'a mai făcutŭ alusiune şi la alianţa cu *Austria.* Domnilorŭ! alianţa cu Austria e fórte preţiósă; dér nicĭ în viéţa de tóte ḑilele nu e bine, când omulŭ se lasă în nădejdea unui ajutorŭ străinŭ: unŭ statŭ mare esistă numai prin propria sa putere (aplause)... Tótă siguranţa nóstră se baséză pe numĕrulŭ şiĭ cvalitatea escelentă a armatei nóstre... Ni se cere sĕ conservămŭ décă se póte şi mai departe pacea Europei *care până acumŭ a fostŭ susţinută cu atâta greutate.* Décă însĕ Reichstagulŭ ar refusa votarea proiectului de lege militarŭ, arŭ lua asupraşĭ o grea rĕspundere, probabilŭ chiar pentru miseria unei invasiunĭ inimice în ţĕra nóstră. Cu marĭ jertfe amŭ dobênditŭ unitatea Germaniei. Sĕ fimŭ uniţĭ şi în acéstă cestiune...“

Discursulŭ lui Moltke conţine o prevestire posomorîtă. Marele strategŭ germanŭ vede fórte bine unde e rana timpului, de aceea fără sĕ vrea condamnă militarismulŭ de faţă, ḑicêndŭ, că chiar şi o ţĕră bogată nu póte suporta pentru durată nesfêrşitele cheltuelĭ de armare.

Ce urméză de aicĭ? Urméză că Germania însăşĭ este în situaţiunea indicată de mareşalulŭ Moltke; ea nu va puté suporta pentru durată armatura grea ce o pórtă şi prin urmare póte fi constrînsă a provoca chiar dênsa din propria-i iniţiativă rĕsboiulŭ decisivŭ, care sĕ pună capĕtŭ însuportabilei situaţiunĭ.

In ceea ce privesce observările lui Moltke faţă cu celelalte puterĭ, ḑice „Neue Freie Presse“: „In Francia discursulŭ lui Moltke va face o impresiune deprimătóre, în Austro-Ungaria de sigurŭ că nu va produce entusiasmŭ. De Rusia nicĭ Moltke n'a vorbitŭ nimicŭ, acésta pare a fi şi pentru dênsulŭ unŭ *Noli me tangere.*“

Intr'aceea principele de Bismarck tace tăcerea pescelui. Elŭ s'a retrasŭ la moşia sa şi se ḑice că înainte de sĕrbătorile Crăciunului nu va merge la Berlinŭ. Acésta bate la ochĭ cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ, după cum a ḑisŭ Windthorst, ministrulŭ de esterne ar trebui sĕ se pronunţe asupra situaţiunei din afară, după ce motivele legei militare se provócă la ea.

Merită a fi notatŭ aicĭ, că unulŭ din deputaţĭ, Payer, a observatŭ, că în aceste motive nu e vorba de Austro-Ungaria, de unde s'ar puté conchide, că guvernulŭ germanŭ voiesce sĕ pórte singurŭ viitorulŭ rĕsboiu.

Faptŭ este, că, deşi cei mai mulţĭ vorbitorĭ au accentuatŭ alianţa cu Austro-Ungaria, nicĭ unulŭ din membrii guvernului n'a vorbitŭ despre ea cu căldura cuvenită în asemenĭ momente critice. Şi Moltke a atinsŭ numai cu rĕcélă acéstă alianţă.

Una resultă cu siguritate din tóte cele vorbite în Reichstag: pacea este ameninţată şi pe ḑi ce merge e totŭ mai greu de a-o susţiné.

O convorbire cu P. Caravelov.

D-lŭ Z. Ralea-Arbore, redactorŭ alŭ ḑiarului „Telegrafulŭ“ din Bucurescĭ, adreséză d-lui Petcu Caravelov următórea scrisóre în numita fóiă, ca rĕspunsŭ la destăinuirile ce le-a făcutŭ acesta cu privire la principele Alexandru şi la România, destăinuirĭ, care au fostŭ desmінţite şi în delegaţiunea ungară de d-lŭ Szögenyi. Destăinuirile ce le face d-lŭ Arbore aruncă o tristă lumină asupra caracterului d-lui Caravelov. Étă scrisórea:

Domnulŭ meu! Am fostŭ surprinsŭ, când am cetitŭ destăinuirile d-tale în *„Tarnovska Constitutia“*, în carĭ vorbescĭ despre politica principelui Alexandru în timpulŭ de când te-ai întorsŭ din Rumelia şi ai reluatŭ cârma afacerilorŭ Bulgariei. Francheţa cinică cu care voescĭ a face portretulŭ principelui Alexandru pe timpulŭ când ai fostŭ d'a doua óră prim-ministru alŭ Bulgariei, m'a surprinsŭ; décă mi-i întreba pentru ce, o sĕ-ţĭ rĕspundŭ: pentru că ajungĭ prea cutezătorŭ, credêndŭ că atitudinea d-tale de acuma póte trece absolutŭ nepedepsită, fiindŭ că nimenĭ nu va fi în stare sĕ ţĭ smulgă masca de pre obrazŭ şi sĕ paraliseze, întru câtva efectulŭ la care ţintescĭ.

D-le Caravelov! Deşi sunt vechiu ḑiaristŭ — cum mĕ cunoscĭ — n'am şi n'am avutŭ obiceiu a mĕ servì de conversaţiunile intime ce am avutŭ cu diferiţii omenĭ, carĭ jócă unŭ rolŭ mai multŭ séu mai puţinŭ marcantŭ pe arena politică. De astă dată însĕ, interese de unŭ ordinŭ cu totulŭ superiorŭ mĕ facŭ sĕ uitŭ acestŭ principiu de conduită, la care o viéţă întrégă am rĕmasŭ credinciosŭ.

Ai fostŭ primŭ ministru — sarcină importantă într'unŭ statŭ, ce abia se închégă, ca Bulgaria; cu tóte astea ai credutŭ demnŭ sĕ plăsmuiescĭ fapte şi situaţiunĭ ce n'au esistatŭ, numai pentru ca sĕ-ţĭ poţĭ schimba pielea murdărită la 9 Augustŭ; voiu pune, eu simplu ḑiaristŭ, tótă cinstea ce se cuvine unui omŭ corectŭ, în relatarea unei convorbirĭ — d'altmintrelea cu martorĭ în viéţă — şi care te arată aşa cum eştĭ — *unŭ comediantŭ fără ruşine.*

La anulŭ 1881, imediatŭ după lovitura dela Şiştovo, ai venitŭ în România, fugindŭ de urgia lui Ehrenroth, care te alungase din ministerŭ. M'ai visitatŭ atuncĭ, în locuinţa mea din strada Nerva-Trajanŭ, însoţitŭ de d-lŭ Toma Cârgief; erai smeritŭ (cum se cuvine unui refugiatŭ politicŭ într'o ţĕră unde caută ospitalitate) şi veneai cu amintirea lui Liubin Caravelow, rĕposatulŭ d-tale frate, cu care am trecutŭ Universitatea din Moscva. Conversaţiunea nóstră, la acéstă primă întrevedere, avŭ dreptŭ subiectŭ politica Rusiei în Bulgaria sub generalulŭ Ehrenroth şi *principele Alexandru, care în acestŭ momentŭ era fidelŭ Ţarului protectorŭ şi dorinţelorŭ séle.*

Ţĭ-aducĭ aminte cu ce culorĭ vii zugrăveai caracterulŭ principelui Alexandru ş'alŭ Ruşilorŭ, carĭ făceau totulŭ pentru alŭ demoralisa şi alŭ degrada până la a face din elŭ unŭ simplu instrumentŭ orbŭ alŭ politicei rusescĭ. La întrebarea mea, că de ce în calitatea d-tale de prim sfetnicŭ nu organisai în jurulŭ principelui unŭ mediu care sĕ lŭ pótă scăpa din mânele Ruşilorŭ, mĭ-ai rĕspunsŭ că ai constatatŭ că »eştĭ puţinŭ esperientŭ în asemenĭ lucrurĭ“ şi că n'ai voitŭ sĕ întrebuinţezĭ aceleaşĭ mijlóce cu Ruşii: »femeile, joculŭ de cărţĭ şi libaţiunile«; dér că, décă vei isbuti sĕ mai fi ce ai fostŭ, nu vei mai permite în jurulŭ principelui unŭ mediu ca celŭ ce se formase şi că vei face din acestŭ prinţŭ totŭ ce vei voi.

Sunt sigur, că nu vei cuteza a tăgăduì că resumez fidelŭ acéstă parte a conversaţiunii.

Vorbindŭ de Ehrenroth, mĭ-ai ḑisŭ, că. în calitatea dumitale p'atuncĭ, sci bine numĕrulŭ milióneloŕ lăsate în casa statului şi că'ţĭ este bine cunoscutŭ că, din aceştĭ banĭ, generalulŭ a trecutŭ 900,000 francĭ la Banca României, pe numele sĕu.

Vorbindŭ de rĕposatulŭ împĕratŭ Alexandru II şi de politica sa orientală, te plângeai amarŭ de resultatulŭ obţinutŭ pentru Bulgaria cu tratatulŭ dela Berlinŭ; étă cuvintele d-tale cum adêncŭ mĭ-au rĕmasŭ întipărite în minte:

— »Décă Ţarulŭ n'ar fi fostŭ tîrîtŭ de opiniunea publică din Rusia sĕ declare rĕsboiu Turciei, eu unulŭ sunt sigurŭ ĭ că adĭ Bulgaria ar fi fostŭ o Bulgariă mare şi puternică. Ea s'ar fi compusŭ din Dobrogea, Rumelia, Macedonia şi principatulŭ bulgarŭ. Intervenirea Rusiei n'a făcutŭ sĕ împedece fierberea ce se pregătea în peninsula balcanică. Turcia era în ajunŭ sĕ piérĕ de pe charta Europei; şi numai Rusia, intervenindŭ, a făcutŭ pe Europa sĕ scape de complecta descompunere imperiulŭ otomanŭ.“

Te plângeai, d-ta mai cu sémă, de situaţiunea făcută Rumeliei. Ḑiceai că nu eştĭ Bulgarŭ ci *Rumeliotŭ*, şi că din Rumelia trebue sĕ pornescă reconstituirea Mare Bulgarii.

Ura contra politicei rusescĭ pe care o manifestaiu în cursulŭ convorbirilorŭ nóstre făcŭ sĕ alunece vorba asupra politicei *interne* rusescĭ. Incepurămŭ a ne amintì cunoscinţele nóstre comune în cerculŭ partidei nihiliste ruse; îmĭ vorbeai cu entusiasmŭ de organisaţiunea din 1874 a grupurilorŭ revoluţiunare din Moscva; îmĭ vorbeai cu entusiasmŭ despre *Bardina, Cicaidze, principele Sando Ţiţiani* etc.[1]) pe care ii cunoscuseşĭ *şi în grupulŭ cărora ai lucratŭ cu câţiva anĭ înainte de 1 Martie 1881.*

Póte că situaţiunea d-tale de adĭ te va face sĕ sarĭ de pe scaunŭ când vei cetì aceste linii, dér de vei cuteza sĕ negĭ, voiu fi nevoitŭ sĕ-ţĭ aducŭ mărturisirea unorŭ ómenĭ, carĭ n'au luatŭ parte la nicĭ o lucrare revoluţionară rusă şi carĭ erau faţă la acéstă convorbire.

---

[1]) Adĭ toţĭ condamnaţĭ la muncă silnică în Siberia.

Am vorbitŭ despre *mórtea lui Alexandru alŭ II-lea* şi fără nicĭ o reservă, *nu numai că ai apobratŭ acéstă mórte, dér ai adusŭ tributulŭ d-tale de admirațiă pentru ómenii carĭ au comisŭ atentatulŭ.*

Vorbindŭ de Alexandru alŭ III-lea ai emisŭ părerea, că *popórele slave n'au nimicŭ s'aştepte dela acestŭ ţarŭ*, care, înconjuratŭ de elementele germane din provinciele baltice, va păşi în politica orientală pe calea lui Nesselrod, Hamburger, atc.

Étă cum judecaiu atuncĭ pe Rusia şi principele Alexandru.

Sĕ mĕ resum: condamnaiu pe principele Alexandru când făcea politică ruséscă; acum d-ta facĭ politică rusésсă şi totŭ condamnĭ pe principe; erai contra Rusiei în 1881, întru atâta, încâtŭ aprobai omorîrea ţarului Alexandru alŭ II-lea; adĭ facĭ totulŭ pentru a ajunge unŭ instrumentŭ în mâinile Rusiei.

Ş'acum, sĕ încheiu acéstă amintire cu câteva cuvinte, pe carĭ d-tale personalŭ le adresezŭ:

Atâtŭ d-ta câtŭ şi eu ne-amŭ făcutŭ educaţiunea (pe care d-ta n'ai isprăvit'o) în Universitatea din Moscova; atâtŭ d-ta câtŭ şi eu cunóscemŭ dér nivelulŭ intelectualŭ alŭ societăţii ruse, pe principalii ómenĭ ruşĭ, precum şi modulŭ lorŭ d'a cugeta şi d'a lucra. Părerea nóstră asupra Rusiei trebue sĕ fiă decĭ aceeaşĭ şi d-ta, totŭ aşa de bine ca mine, trebue sĕ sci décă în Rusia, cu mijlóce ca[illegible]cele de care te servescĭ, poţĭ ajunge la ce vrei.

Ómenii ruşĭ, adecă cei carĭ ţinŭ adĭ pressa, cum e Katcoff, Suvorin, etc., cunoscŭ bine cine este Petcu Caravelov, cunoscŭ relaţiunile sale până în timpulŭ din urmă, amiciţiele şi antipatiele, precum şi morala sa de omŭ privatŭ şi politicŭ. Intrebŭ dér: pe cine vre sĕ înşele adĭ d-nulŭ Caravelov schimbându-şĭ cojoculŭ pe dosŭ? Pe Katcoff? Nu; căcĭ acesta, în diarulŭ sĕu (»Moskowskije Viedomosti) îlŭ numesce *prahvost* (şarlatanŭ). Pe agenţii diplomaticĭ ruşĭ? Ionin, Coiandor, Hitrovo îlŭ cunoscŭ ca cincĭ degete ale mânei lorŭ. Pe opinia publică rusă? Acésta şĭ-a spusŭ părerea asupra acestui domnŭ în diare, carĭ adĭ suntŭ interdise de censură.

D. Caravelov sciă tare bine, că Ruşii urmézà preceptulŭ: »Iubescŭ trădarea, dér urăscŭ pe trădătorŭ." Infamia d-lui Caravelov convine adĭ Rusiei; dér pe infamŭ ea îlŭ urăsce. Acésta e sórta d-lui Petcu Caravelov.

Terminŭ acéstă scrisóre declarândŭ, că n'am desvĕluitŭ aceste lucrurĭ pentru a apĕra pe principele Alecsandru; am voitŭ numai sĕ punŭ stavilă d-lui Petcu Caravelov, a căruia sfruntare trece orĭce margine.

O comunicare a guvernului bulgarŭ spune, că destăinuirile făcute de diarulŭ d-lui Karavelov „Tîrnovska Constituţia" în privinţa limbagiului ce ar fi ţinutŭ prinţulŭ Alexandru anulŭ acesta, în timpulŭ călĕtoriei sale în Bucurescĭ, asupra viitorului peninsulei balcanice, trebue sĕ fiă socotite ca o încercare a vechiului ministerŭ Karavelov-Ţancov, pentru a justifica participarea sa la complotulŭ dela 21 Augustŭ. Nota adauge, că acéstă şcire fŭ în timpulŭ ei desminţită într'unŭ modŭ formalŭ de prinţulŭ Alexandru şi de miniştrii din Bucurescĭ.

SCIRILE DILEI.

Maiestatea Sa monarhulŭ a dăruitŭ 300 fl. pentru înfiinţarea unui asilŭ ungurescŭ de copii în Braşovŭ.

—x—

In înţelegere cu ministeriele respective scóla c. r. industrială de artă cu trei classe din Praga se pune pe piciorŭ egalŭ cu gimnasiele superióre şi scólele reale superiore privitorŭ la dovedirea destoiniciei scienţifice a aspiranţilorŭ la *serviciulŭ de voluntarĭ pe unŭ anŭ în armată;* totŭ aşa academia comercială din Oedenburg şi scóla comercială mediă ungurésсă din Braşovŭ se punŭ pe piciorŭ egalŭ cu gimnasiele superióre şi scólele reale superióre.

—x—

Clubulŭ scriitorilorŭ şi artiştilorŭ din *Pesta* a ţinutŭ o conferinţă, în care s'a cetitŭ unŭ memorandŭ ce se va îmâna ministrului de interne, rugându'lŭ sĕ permită vêndarea pe strade a diarelorŭ şi a orĭcărui productŭ alŭ pressei. Din memorandŭ s'a lăsatŭ afără partea în care se cerea, ca diarelorŭ, care facŭ agitaţiunĭ naţionale şi sociale sĕ li se detragă acestŭ beneficiu. O deputaţiune va înmâna ministrului memorandulŭ.

—x—

Sâmbătă nóptea spre Duminecă a suflatŭ în Braşovŭ unŭ vêntŭ cumplitŭ, care a făcutŭ marĭ pagube, mai cu sémă prin suburbii. Ferestri au fostŭ sparte, altele dela podurĭ duse de vêntŭ cu giurgiuvea (rame) cu totŭ, table de firme asemenea, şurĭ au fostŭ desvălite şi bucatele încă neîmblătite împrăştiate, case mai slabe, porţĭ, coşurĭ (urlóie), stobóre (ulucĭ), de didŭ chiarŭ, au fostŭ dĕrîmate, arborĭ groşĭ au fostŭ scoşĭ din rădĕcină, carĕ cu vite le 'ntorcea vêntulŭ îndĕrĕtŭ. La 12 óre şi 7 minute s'a simţitŭ şi unŭ cutremurŭ de pămêntŭ.

—x—

In camera din Pesta s'au depusŭ, pe lângă alte proiecte de lege, celŭ privitorŭ la înarticularea convenţiunei încheiate cu Monaco pentru estradarea criminalilorŭ ordinarĭ, celŭ privitorŭ la înarticularea tractatului încheiatŭ cu Germania pentru asigurarea reciprocă a dreptului sĕracilorŭ.

—x—

Edificiile statului, care nu plătescŭ dărĭ, în puterea unei ordinaţiunĭ a ministeriului de comunicatiune, suntŭ scutite şi de îndatorirea la lucrărĭ publice.

—x—

Din însărcinarea *ministrului de interne ungurescŭ*, solgăbirĕii comitatului *Ung* au fostŭ provocaţĭ a face cunoscutŭ ca, până că nu va înceta colera, nu se va primi pe calea ferată nicĭ unŭ emigrantŭ şi la graniţă vorŭ fi trimişĭ îndĕrĕtŭ.

—x—

In *Preşmerŭ* s'a ivitŭ între scolarii sasĭ tusea măgărésсă, aşa că acum s'a închisŭ şi scóla. Cea românéscă e închisă mai de demultŭ totŭ din acéstă causă.

—x—

Căpitanilorŭ Davidŭ *Pandrea* dela reg. de inf. 2 şi George *Avramŭ* dela reg. de inf. 64 li s'a acordatŭ concediu pe timpŭ de unŭ anŭ, trecêndu-se în statulŭ supranumerarŭ

—x—

Librarulŭ din *Poiunŭ* Rudolf *Drodtleff* a espusŭ în galantarulŭ sĕu tabloulŭ unei femei góle întinsă pe o otomană. Procuratura din Pojunŭ l'a acusatŭ, pe temeiulŭ § 248 alŭ legii penale, pentru delictŭ contra moralei, dér judecătoria cercuală a achitatŭ pe acusatŭ. Tabla încă l'a achitatŭ cu motivarea, că representarea corpului omenescŭ golŭ, ca cea mai perfectă şi mai nobilă creaţiune a naturei, atâtŭ în tablourĭ câtŭ şi în operele artei plastice, e obicĭnuită din cele mai vechĭ timpurĭ şi că astfelŭ de opere s'au espusŭ atâtŭ în colecţiunĭ, câtŭ şi în publicŭ singuratice în tóte timpurile.

—x—

In *Reşiţa* s'a înfiinţatŭ unŭ Kulturegylet. Se vede că Ungurii de acolo au rămnitŭ la fiascurĭ.

—x—

Colectorulŭ de dare *M. Graef* din ţinutulŭ Cohalmului s'a spêndzuratŭ. Motivulŭ ar fi neregularităţĭ în manipularea dărilorŭ.

—x—

In dilele acestea a muritŭ în *Pesta* unŭ *nihilistŭ rusŭ*, Ivan Vasilievicĭ *Bachmutov*, cunoscutŭ din atentatulŭ asupra palatului de érnă alŭ Ţarului. Elŭ era din Petersburgŭ şi servise ca căpitanŭ în corpulŭ inginerŭ rusŭ. Bachmutov a fugitŭ din Rusia în urma neisbutirei atentatului şi trăia în Pesta ca fotografŭ sub numele *Groman.*

—x—

Trasarea primei căi ferate în Sĕcuime s'a făcutŭ de cătră inginerĭ până la Ciucŭ-Serada.

—x—

Prinţii *Leopoldŭ şi Ferdinandŭ de Hohenzollern* se întorcŭ în Germania. Se dice că prinţulŭ Ferdinand va mai sta câtva timpŭ în armata germană şi apoi se va întórce în armata română. »Epoca" află, că loc. colonelŭ Maghern va fi numitŭ ataşatŭ militarŭ la Berlinŭ şi totodată va îndeplini funcţiunile de preceptorŭ militarŭ alŭ prinţului Ferdinandŭ.

—x—

Conferinţele *Ateneului românŭ din Bucurescĭ* se începŭ Duminecă séra, 24 curentŭ. După discursulŭ de deschidere alŭ d-lui C. Esarcu, d. V. A. Ureche va ţiné prima conferinţă despre *„Fapte din istoria naţională."* *Ateneulŭ din Craiova* a reînceputŭ conferinţele sale Vinerĭ, 31 Noemvre v. Prima conferinţă a ţinut'o d. M. N. Sĕulescu asupra *„Literaturei române în ultimii anĭ."*

—x—

Cetimŭ în „România Liberă": S'a rĕspânditŭ scirea, că d. *Kogălniceanu* e greu bolnavŭ. Amŭ dori ca acéstă scire sĕ nu fiă întemeiată şi ca bĕtrânulŭ bărbatŭ de statŭ sĕ se pótă întórce câtŭ de curêndŭ la lucrările sale. Ni se comunică, cum că casa d-lui Kogălniceanu dela moşia Rîpile a fostŭ distrusă de focŭ, şi că mai tóte documentele istorice din arhiva proprietarului au fostŭ prada flacărilorŭ. Paguba decĭ e fórte mare din acestŭ punctŭ de vedere."

—x—

I. P. S. Iosifŭ, Episcopulŭ Dunării de josŭ, *a fostŭ alesŭ Metropolitŭ Primatŭ* alŭ României. Alesulŭ a mulţămitŭ adunării şi dise, că va lucra inspirându-se de sentimente naţionale.

—x—

„Buk. Tgbltt" dice, că în *România* e fórte eftină carnea. In *Iaşĭ* se vîndŭ 5 chilgr. de cea mai bună carne cu 1 francŭ, unŭ măcelarŭ vinde 6 chilogr. cu 1 fr. şi altulŭ şi mai eftinŭ. Vacile se vêndŭ în unele locurĭ cu 25 fr. una, boii mai slabĭ cu 35—30 fr. unulŭ. In *Huşĭ* s'au vêndutŭ boi bunĭ cu 80 fr. unulŭ.

—x—

Intr'o şedinţă de curêndŭ a comisiunei bugetare croate, deputatulŭ *Smiciclasŭ* a adresatŭ Banului [illegible] terpelare relativŭ la stadiulŭ în care se găsesce acum afacerea *actelorŭ camerale.* Banulŭ a rĕspunsŭ, că tractările suntŭ în curgere şi până la primăvéră se va resolva cestiunea

—x—

Teatru. Tragedianulŭ Shakespearianŭ *Maurice Morisson* dela teatrulŭ Curţii din Meiningen va începe mâne Marţĭ sĕ jóce ca „Hamlet«, şi va continua Joi, Sâmbătă şi Duminecă ca »Othello', »Kean« şi »Narciss.' D-lŭ Morisson a jucatŭ pe cele dintêiu scene ale Europei. »Times" din Londra scrie despre d-lŭ Morisson: Unŭ astfelŭ de »Othello' încă n'amŭ întêlnitŭ; publiculŭ l'a aplaudatŭ furtunosŭ. „Münch. Allg. Ztg.« scrie: Morisson e multŭ apreţiatŭ pretutindenea ca representatorŭ alŭ rolurilorŭ Shakespeareane. „Golos" din Petersburgŭ raportézà: Maurice Morisson are temperamentulŭ lui Aldrigde şi spiritulŭ lui Salvini. Sé sperămŭ că şi aci va găsi entusiasmŭ.

Banca română din Aradŭ.

Braşovŭ, Decemvre n. 1886.

In Nr. »Gazetei Tr.' dela 2 Decemvre am vĕdutŭ publicată o notiţă relativŭ la înfiinţarea Institutului românescŭ din Aradŭ.

Fiindŭ vorba de o instituţiă română, bine este sĕ ne interesămŭ cu toţii de ea, ca succesele dorite sĕ fiă cu atâtŭ mai sigure şi ca basele, pe care se edifică astfelŭ de instituţii, sĕ fiă cu atâtŭ mai solide.

Din notiţa de susŭ amŭ înţelesŭ, că fundatorii institutului vreau sĕ restringă numĕrulŭ membrilorŭ cu votŭ în adunările generalĭ, stabilindŭ numĕrulŭ acţiilorŭ pentru aceştia la minimulŭ de 10 acţii.

Mésura acésta nu numai nu este de condamnatŭ, din contră trebue sĕ felicitămŭ pe fundatorii, carĭ ne dovedescŭ tocmai prin acésta, că suntŭ bărbaţĭ cu destulă precauţiune şi cu multă prevedere. Egalitatea şi libertatea pretinse la băncĭ de unii, negresitŭ cu bună credinţă, potŭ deveni aci fórte desastróse. Instituţiunile, carĭ lucră cu banĭ, îşĭ au şi ele duşmanii lorŭ neîmpăcaţĭ: întâiu concurenţa, a doua ómenii de rea credinţă, carĭ tindŭ a le submina. Contra acestora trebue sĕ se pună órecarĭ stavile încă dela începutŭ şi mijloculŭ celŭ mai simplu spre scopulŭ acesta este restringerea membrilorŭ cu votŭ în adunările generalĭ. Aşĭ puté numi institute, carĭ fiindcă fundatorii n'au avutŭ precauţiunile recerute, şĭ-au schimbatŭ stăpânii de câte 2—3 orĭ. Cum s'a întêmplatŭ asta? Aşa, că statutele permiteau fiă-căruia sĕ aibă în adunările generalĭ atâtea voturĭ, câte acţiunĭ presentă la învitarea Direcţiunei. Venea prin urmare o societate cu parale, oferea preţurĭ bune şi cumpăra tóte acţiile câte le capĕta, şi în adunarea generală făcea totŭ ce-i plăcea. Ba suntŭ individĭ, carĭ îşĭ înprumută o acţiă anume pentru o adunare generală, ca acolo sĕ se pótă ridica asupra Direcţiunei şi sĕ o învinuéscă cu diferite scornitur, lucrurĭ, ce po'ŭ fi fórte păgubitóre pentru institutŭ.

Institute de prima calitate tóte tindŭ a preveni asemenea inconveniente. Sĕ numescŭ numai douĕ: Banca naţională a României şi Banca austro-ungară (mai nainte Banca naţională.) La cea dintêiŭ are dreptŭ de votŭ numai proprietarulŭ a *patru* acţiunĭ, ér la a doua numai proprietarulŭ a *douĕ-decĭ* acţiunĭ.

Am vrutŭ sĕ dovedescŭ, că bune intenţiunĭ au fundatorii institutului din Aradŭ şi, după părerea mea, arŭ face bine, décă arŭ prevedé în statute ca acţiunile, carĭ dau dreptŭ la votŭ, sĕ fiă trecute pe nume celŭ puţinŭ cu şése lunĭ înainte de adunarea generală.

Petra-Petrescu.

Reghinulŭ săsesŭ, 13 Noemvre 1886.

Onorată Redacţiune! Referitorŭ la cele ce vi se scriu despre mine din Reghinŭ de unŭ Românŭ, şi publicate în Nr. 233 alŭ preţuitului diarŭ „Gazeta Transilvaniei" între scirile dilei, unde se afirmă: cumcă eu de vre-o trei anĭ încóce aşĭ fi premiatŭ de cătrĕ ministeriu cu câte 15—20 fl. pe fiăcare anŭ pentru zelulŭ celŭ mare, ce-lŭ desvoltŭ în propunerea limbei maghiare în scóla română de aci, şi că acésta s'ar întêmpla, vedĭbine, la rugarea mea, şi că mi s'ar conferi, că aşĭ fi „patriotŭ bunŭ" în înţelesulŭ renegaţilorŭ. vĕ rogŭ cu tótă onórea a da locŭ în colónele „Gazetei" următórei desluşirĭ:

La începutulŭ lui Iuniu a anului scol. 1882—3 inspectorulŭ scol. civilŭ de atuncĭ alŭ comitatului Murĕşŭ-Turda, Repcsik Lajos, visitândŭ scólele din Reghinŭ, a făcutŭ visitarea oficiósă şi la scóla nóstră română, unde funcţionezŭ ca învĕţătorŭ de 16 anĭ. La intrarea sa în clasa mea, după ce mi se recomandă (căcĭ în persónă nu-lŭ cunoscémŭ) mĕ provocă sĕ întrebŭ din geografiă, apoi din istoriă şi în urmă însuşĭ întrebă din limba maghiară pe fiăcare elevŭ câte 2—3 întrebărĭ; finindŭ, se întórse cătră mine şi-mĭ dise: „brávó tanító úr! meg-vagyok elegedve.«

Acestea ambii amŭ mersŭ în clasa învĕţătorului secundarŭ unde inspectorulŭ ér întrebă din calculaţiune şi din maghiară; esprimându-şĭ şi acı mulţămirea, se depărtă.

Către finea lui Octomvre 1883 primescŭ prin poştă o epistolă oficiósă, o desfăcŭ, era din partea comisiunei administrative comitatense de d-to Mureşenĭ 22/10 1883 N. 1178 subscrisă de comitele supremŭ Br. Bánffy Zoltán, în carea se dice: că ministeriulŭ prin ordinaţiunea sa din 14/9 1883. Nr. 28.092 îmĭ asignéză unŭ premiu de 20 fl. pentru propunerea cu succesŭ a limbei maghiare şi mĕ îndrumă a scóte banii, pe lângă chitanţă timbrată şi subscrisă de inspectorulŭ civilŭ, dela perceptoratulŭ din Mureşenĭ.

In urma acestei scrisorĭ, eu firesce, ne aducêndu-mĭ aminte, că pentru acestŭ pĕcatŭ voiu mai fi arătatŭ publicităţii — şi încă după trei anĭ — m'am dusŭ şi mĭ-am scosŭ banii, cu atâtŭ mai vertosŭ, că salarulŭ meu nu e de 4—500 fl. ca alŭ colegilorŭ de altă confesiune din acestŭ oraşŭ, din care motivŭ sĕ fi refusatŭ premiulŭ, ci abia e de 312 fl. computându-mi-se aci şi banii de cuartirŭ; prin urmare, cu consciinţa liniştită am primitŭ acelŭ subsidiu din beneficiele ţĕrei, la carĭ contribuimŭ şi noi destulŭ, nu pentru altŭ meritŭ, ci pentru că am împlinitŭ legea scolastică şi am propusŭ obiectele de învĕţămêntŭ prescrise în înţelesulŭ şi după prescrisele planului de învĕţămêntŭ ministerialŭ şi pe basa aceluia în înţelesulŭ planului consistorialŭ ce credŭ că e datorŭ a face orĭ-care învĕţătorŭ consciu de chemarea sa; ba e chiar şi legalminte obligaţŭ.[1])

Apoi, că n'am propusŭ limba maghiară în mai multe óre de cum demandă planulŭ ministerialŭ, din care causă mi s'ar pute imputa progresulŭ în propunerea limbei maghiare, domnulŭ corespondente, décă e »unŭ Românŭ« adevĕratŭ şi décă întru adevĕratŭ i dace la inimă causa învĕţămêntului, sa pututŭ convinge de pe planulŭ orelorŭ de prelecţiunĭ[2]) de preste sĕptĕmână, ce e afişatŭ pe păretele salei de propunere.

Mĕ mirŭ, cu ce scopŭ publicistulŭ »românŭ« din Reghinŭ vine chiar la trei anĭ după premiarea mea, şi arată publicităţei marele meu pĕcatŭ![3]) Că, vedĭ Domne, pentru 20 florinaşi m'aşĭ fi ruptŭ de corpulŭ naţiunei?[4])

Cum de a uitatŭ D-lŭ -- unŭ Românŭ — a arăta publicităţii, că totŭ în acelŭ anŭ am mai fostŭ ajutoratŭ din partea unei supreme autorităţĭ bisericescĭ cu 30 fl.[5])

Nu e adevĕrŭ dér D-le Redactorŭ, că am fostŭ premiatŭ de trei anĭ în cóje în fiăcare anŭ, căcĭ numai odată am primitŭ 20 fl. E neadevĕrŭ, că aceea se-ar fi întêmplatŭ la cererea mea; Sĕ-mĭ demonstrezŭ, când? unde? şi prin cine, am cerutŭ ca sĕ fiu premiatŭ? sunt convinsŭ, ca aceea nu o va pute arĕta.

Vĕ asigurŭ D-le Redactorŭ, că nu meritŭ imputarea[6]) ce mi s'a făcutŭ, căcĭ simţulŭ şi caracterulŭ meu nepĕtatŭ, până acum prin nimenea nu mi s'a trasŭ la îndoială.

Georgiu Maiorŭ.
învĕţătorŭ primarŭ.

De pe valea Zagarului, Noemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Mai din tóte părţile nefericitei Transilvaniei cetimŭ prin diarele nóstre numai totŭ nĕcazurĭ ce avemŭ a îndura din partea adversarilorŭ noi tri. Şi sĕ nu cugetaţĭ, Domnule Redactorŭ, că dóră eu vĕ comunicŭ spre publicare în prea stimatulŭ d-vóstre diarŭ »Gazeta Transilvaniei« ceva îmbucurătorŭ; ne ferescŭ adversării noştri de unele ca acestea în timpulŭ de acum.

In 6 Noemvre st. n. au fostŭ conchiemaţĭ alegĕtorii din cerculŭ Bolauşieriului ca sĕ-şĭ alégă representanţĭ la comitetulŭ comitatensŭ alŭ Têrnavei micĭ, alŭ vestitului comitatŭ, care a votatŭ celea 10.000 fl. v. a. pentru kulturegyletŭ şi carĭ miişóre trebue sĕ iasă din spinarea bietului poporŭ românŭ cea mai mare parte, cu durere de inimă şi cu sufletulŭ mâhnitŭ sunt nĕcesitatŭ şi silitŭ a aduce la cunoscinţa publicului, că alegĕtorii românĭ au fostŭ fórte puţinĭ, ba, spuindŭ şi mărturisindŭ curatulŭ şi purulŭ adevĕrŭ, afară de juţii comunalĭ nu au fostŭ alţĭ alegĕtorĭ dintre Românĭ decâtŭ unŭ preotŭ şi unŭ proprietarŭ românŭ. Vai Domne, puţinŭ se intereséză preoţimea nóstră de causele şi afacerile naţionalĭ — aci nu au participatŭ preoţii, pentrucă nu li s'au împărţitŭ bancnote de câte 5 şi 10 fl. ca la alegerile dietalĭ din 1884 şi nu s'au datŭ tocană şi papricaşŭ, nicĭ beutură ca atuncĭ.

La 12 Septemvre st. n. a. c. când şĭ-a datŭ sémă înaintea alegĕtorilorŭ faimosulŭ şi vestitulŭ deputatŭ Iuliu Horvath, acelŭ deputatŭ alesŭ de slabii Românĭ, care mai în dilele trecute a publicatŭ o lucrare sub titlulŭ „Particularismus,« în care tractéză cestiunea naţionalităţilorŭ, au luatŭ parte dintre preoţii românĭ ca Ioanŭ Romanŭ din Ernea, omŭ bĕtrânŭ, care ar mai putea pădi biserica, sĕ nu se totŭ bage slugă la dêrlógă fiindŭ şi di de Duminecă, Ioanŭ Boeriu din Jaculŭ românŭ, cu puţinŭ duchŭ românescŭ, fost-a şi docentele Teodorŭ Opreanŭ din Loslau românŭ, care mai bine îşi vedea de afacerile sale docentalĭ, sĕ fi mâncatŭ mai bine grâu fiertŭ ca creştinii pe timpurile persecuţiunilor din coliva martirului Teodorŭ, alŭ căruia nume îlŭ pórtă; fost-au şi alţii precum mândruţiulŭ şi îngâmfatulŭ preotŭ alŭ Agristeului Ioanŭ Popŭ şi alţii, carĭ nu mai merită ai înregistra. Aşa déră la actulŭ alegerei representanţilorŭ în congregaţiunea comitatensă numai unŭ singurŭ preotŭ românŭ a participatŭ, deşi arŭ fi trebuitŭ sĕ se presenteze şi sĕ participe vre-o 13 preoţĭ şi totŭ atâţia docenţĭ; a mai participatŭ unŭ proprietarŭ românŭ, fiă-i disŭ spre laudă, anume Domnulŭ Teodorŭ Danŭ din Nadeşiulŭ săsescŭ. Şi ce a pututŭ sĕ facă acelŭ preotŭ cu proprietarulŭ? Sau pusŭ în conţelegere cu Sasii ca sĕ scotemŭ din urnă 2 Românĭ şi 2 Saşĭ, dér în vanŭ ne-au fostŭ conţelegerile şi opintirile nóstre, pentru că juţii comunalĭ românĭ au trebuitŭ sĕ jóce după cum le-au flueratŭ notarii.

E de însemnatŭ, că şedulele (biletele) le-au împărţitŭ notarii şi subpretorele şi erau alcătuite şi făcute încă în D. Sân-Mărtinŭ cu litografiă şi nu a fostŭ în acelea şedule unŭ puiu de Românŭ pentru bunulŭ lumei acestia ci nu mai totŭ fii de ai lui Tuhutum şi Arpadŭ. Cum am disŭ, făcurămŭ pactŭ cu fraţii Sasĭ şi în şedulele nóstre am vĕritŭ câte 2 Românĭ şi 2 Sasĭ; noi Românii amŭ inscrisŭ pe preotulŭ Nicolae Galea din Hundorfŭ şi pe advocatulŭ Simeonŭ Căluţiu din D. Sân-Mărtinŭ. Câtŭ ce au vĕdutŭ Unguraşii mei numele Căluţiu din D. Sân-Mărtinŭ, cugetai că ţipă şi vomeză focŭ şi piatră puciosă. Se purcede la scoterea şedulelorŭ din urnă şi écă resultatulŭ e, că aleşii suntŭ totŭ Unguri. Vedĭ asta'i fraţietate maghiară şi egalitate ungurescă! Câtŭ de bine era sĕ fi participatŭ preoţii cu alegĕtorii românĭ! noi scoteamŭ vre-o câţiva representanţĭ, dér aşa amŭ rĕmasŭ cu buzele umflate şi opăriţĭ. Până când fraţilorŭ Românĭ şi preoţĭ atâta indiferentismŭ şi nepăsare faţă cu causele şi trebile nóstre românescĭ. Vĕ rogŭ şi vĕ conjurŭ pe Dumnedeu, ca pe viitorŭ sĕ vĕ interesaţĭ mai bine şi mai cu inimă de totŭ ce e românŭ şi naţionalŭ!

N. M. Tâmpahazanu.

Sĕlagiu, Noemvre 1886.

In 1 a lunei Noemvre a fostŭ în Băsescĭ, loculŭ nascerei şi locuirei cunoscutului anteluptătorŭ românŭ, George Popŭ, alegere de cantorŭ-învĕţătorŭ. Învĕţătorulŭ de pân'acum, meritatulŭ Teodorŭ Popŭ, ajungendŭ la neputinţele bĕtrâneţelorŭ, se puse în pensiune şi în loculŭ lui se alese cu unanimitate unulŭ dintre cei mai bunĭ învĕţătorĭ românĭ din Sĕlagiu, Ioanŭ Chira, cantorŭ-învĕţătorŭ până acum în Ortelecŭ. Trecutulŭ acestui învĕţătorŭ tênĕrŭ îndreptăţesce la cele mai frumóse speranţe. Băsescii, comună frumosă, mare şi purŭ românescă, e terenŭ frumosŭ pentru de a-şĭ validita rara sa capacitate şi desteritate învĕţătorescă, ér din partea inteligenţei ei frumóse póte fi sigurŭ de trebuinciosulŭ sprijinŭ materialŭ şi moralŭ.

In prediua alegerei, Duminecă septuagenarulŭ dér încă totŭ vigurosulŭ archidiaconŭ alŭ Băsescilorŭ, Rvd. d-nŭ Gregoriu Popŭ, celebră sânta liturghiă cu corŭ musicalŭ, ce nu s'a întêmplatŭ, póte, de când e Băsescii. Venise adecă pe acéstă di sub conducerea multŭ meritatului cantorŭ-învĕţătorŭ în pensiune din Dorolţŭ, Gregoriu Popŭ, banda musicală a ţĕranilorŭ românĭ din Dorolţŭ, însoţită de patru drăgălaşe Romăncuţe ca cântăreţe. Nimicŭ nu se póte asemêna cu efectulŭ puternicŭ, ce a produsŭ asupra inimilorŭ tuturorŭ asistenţilorŭ cântulŭ frumosŭ alŭ Romăncuţelorŭ şi capela simplilorŭ ţĕranĭ. La prima întonare puternică se împlură cu lacrimĭ ochii, ér inimile deslipindu-se de profanulŭ pămêntŭ se ridicară către celŭ nemărginitŭ şi nepriceputŭ de mintea omenescă. Câtŭ de minunatŭ armoniadă tonurile puternice produse cu instrumentele de suflatŭ cu simţĕmêntulŭ ce cuprinde inimele la auduiŭ cântărei imnului trei mei: sântŭ, sântŭ, sântŭ! Nu eşirămŭ din estasiare până la capĕtulŭ serviciului divinŭ. O cântare bisericescă se esecuta mai frumosŭ şi mai precisŭ decâtŭ cealaltă. Ne puneamŭ întrebarea cu mirare, cum au pututŭ învĕţa aceştĭ simplĭ ţĕranĭ sĕ cânte atâtŭ de minunatŭ din instrumentele lorŭ şi încă toţĭ din note?

Dorolţulŭ e o comună bisericescă română, constătătóre numai din o mână de ómenĭ şi încă şi aceştia sĕracĭ, alăturea cu douĕ comune bisericescĭ puternice r. cath. şi reformată. Şi ce a făcutŭ acestă mână de ómenĭ sub conducĕtorii lorŭ bravĭ! Au jertfitŭ sute de florenĭ pentru instrumente, alte sute pentru dirigintele şi învĕţătorulŭ capelei, ostenélă enormă şi timpŭ, care s'a câştigatŭ dela cârciumă şi în locŭ de lucrurĭ stricăcióse s'a întrebuinţatŭ pentru satisfacerea unei ambiţiunĭ nobile, pentru oţĕlirea voinţei şi nobilitarea inimei.

Se vorbia de aceştĭ ómenĭ bravĭ, că şi marea comună bisericescă Jidanĭ, aparţinĕtóre diecesei Oradei-Marĭ, încă a voitŭ sĕ 'şĭ facă o capelă musicală, dér ordinariatulŭ diecesanŭ i-a interdisŭ sĕ cânte în biserică.

Nu precepŭ pentruce nu se admite în bisericele nóstre musica instrumentală. Nu se cântă óre: »Lăudaţĭ pre Domnulŭ... în cimbale bine rĕsunătóre?« N'a fostŭ óre musica totdéuna şi e şi adĭ unulŭ dintre cele mai acomodate mijlóce a îmblânzi inimile şi a le face mai ascultătóre, mai nobile? Credŭ, că ar merita sĕ cugetămŭ asupra acestui obiectŭ, ér bravii noştri Dorolţenĭ sĕ fiă părtiniţi şi îmbrăţişaţĭ cu căldură de noi Selăgenii cu ocasiunea festivităţilorŭ bisericescĭ d. e. sânţire de biericĭ etc., nunte mai însemnate, balurĭ şi alte adunărĭ naţionalĭ. *)

Selăgénulŭ.

Ateneulŭ românŭ.

Programa conferinţelorŭ publice pe anulŭ 1886—87.

Duminecă 23 Noemvre, 8½ óre séra: *D. C. Esarcu*: Discursulŭ de deschidere. D. *V. A. Ureche*: Fapte din Istoria Naţională.

Duminecă 30 Noemvre, 8½ ore séra: D. *Tache Ionescu*: Reforma învĕţămêntului.

Joi 4 Decemvre, 8½ ore séra: D. *C. C. Dobrescu*: Organisarea învĕţămêntului primarŭ.

Duminecă 7 Decemvre, 8½ ore séra: D. *N. Ionescu*: Imperiulŭ Bulgaro-Românŭ.

Joi 11 Decemvre, 8½ ore séra. D. *C. C. Dobrescu* Organisarea învĕţămêntului secundarŭ.

Duminecă 14 Decemvre, 8½ ore séra: D. *Gr. Ventura*: Musica lui Vagner.

Duminecă 21 Decemvre, 8½ ore séra. D. *A. Petrescu*: Despre drepturile de resistenţă ale poporului după constituţiunea englesă, ca mijlocŭ de a înlătura sguduirile violente.

Joi 25 Decemvre, 8½ ore séra. D. *Dr. V. A. Urechiă*: Despre ereditate.

Duminecă 28 Decemvre, 8½ ore séra. D. *Dr. Garoflidi*: Omulŭ şi destinaţiunea lui.

Duminecă 4 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *B. Stefănescu dela Vrancea*: Ce este patria.

Joi 8 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *A. Djuvara*: Despre monopolurĭ.

Duminecă 11 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Anghelŭ Dumitrescu*: Arta de a vorbi.

Joi 15 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Emanoilŭ M. Porumbaru*: Statele unite şi confederaţiunea intre State.

Duminecă 18 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Gr. Lahovary*: Procese celebre vechĭ şi noi.

Joi 22 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Gr. Vulturescu*: Efectele civilisaţiunei în oraşe şi în state în România.

Duminecă 25 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Gr. G. Tocilescu*: Vieţa municipală în Dacia.

Joi 28 Ianuarie, 8½ ore séra. D. *Popovicĭ*: Datine şi legĭ constituţiunale.

Duminecă 1 Februarie, 8½ ore séra. D. *G. Pallade*: Rolulŭ femeei în democraţia română.

Joi 5 Februarie, 8½ ore séra. D. *St. Vellescu*: Onoraţĭ şi onorabilĭ.

Duminecă 8 Februarie, 8½ ore séra. D. *G. Marianu*: Satira română.

Joi 12 Februarie, 8½ ore séra. D. *St. Mihăilescu*: Determinaţĭ socialĭ.

Duminecă 15 Februarie, 8½ ore séra. D. *Vlahuţĭ*: Mişcare literară.

Joi 19 Februarie, 8½ ore séra. D. *Dr. Stefănescu*: Câmpu Lungŭ şi vecinătăţile sale sub punctulŭ de vedere balnearŭ şi pitorescŭ.

Duminecă 22 Februarie, 8½ ore séra. D. *C. C. Arionŭ*: Convenţiunĭ sociale.

Joi 22 Februarie, 8½ ore séra. D. *A. Eustaţiu*: Pădurile din punctulŭ de vedere economicŭ.

Duminecă 1 Martie. 8½ ore séra. D. *B. P. Haşdeu*: Transilvania şi Macedonia.

Ultime sciri.

Pesta, 4 Decemvre. — Studenţii de aicĭ se pregătescŭ a face o primire demonstrativă deputaţiunei bulgare ce va sosi aicĭ mâne.

Paris, 5 Decemvre. — „Journal des Debats" află din Bulgaria, că acolo cresce pe di ce merge influinţa rusescă şi că aderenţii Rusiei speréză că vorŭ puté delătura în curêndŭ regenţa.

---

[1]) Acesta e unŭ felŭ de insinuare, d-le învĕţătorŭ, contra celorlalţĭ învĕţătorĭ, carĭ n'au aşa de „liniştită consciinţă« ca sĕ primescă „premii", şi o recomandaţiune pentru d-ta la viitóre premii. Premiulŭ ce l'ai primitŭ, deşi din banĭ de ai nostsi, e datŭ de o mână duşmană nouĕ, cu anume intenţiunĭ şi d-ta décă eştĭ bunŭ românŭ şi apostolŭ alŭ poporului, care te plătesce, nu trebuia sĕ-lŭ primescĭ, tocmai pentru motivulŭ ce-lŭ aducĭ, că ai făcutŭ numai ce e în planulŭ de învĕţămêntŭ. — Red. —

[2]) Slabă dovédă; convingerea nu şĭ-ar puté-o câştiga, decâtŭ controlându-te oră de oră în scólă, ceea ce nu sĕ póte. — Red. —

[3]) De ce sĕ te mirŭ? Póte că'i va fi bătutŭ la ochĭ diferinţa dintre progresulŭ scolarilorŭ în limba română şi dintre celŭ în limba maghiară. — Red. —

[4]) Asta e cestiune de onóre şi de caracterŭ, şi ţi-se vorŭ atribui în mĕsura în care vei primi, seu nu premii dela duşmanii nostri. — Red. —

[5]) Ai fostŭ premiatŭ de ai d-tale şi prin urmare aci nu intră nicĭ o temere, că ţi se dau în altŭ scopŭ decâtŭ că l'ai meritatŭ. — Red. —

[6]) Sperămŭ şi noi, că nu se va mai da prilegiulŭ la asemenea bănuelĭ. — Red.

*) In biserica nóstră românéscă numai corurile vocale suntŭ admise şi fórte bine se face, pentru că acestea înalţă multŭ mai multŭ inimile, decâtŭ musica instrumentală, care e potrivită pentru petrecerĭ. Fórte bine faceţĭ décă veţĭ încuragia pe musicanţii românĭ la petrecerĭ, la balurĭ, la escursiunĭ, la adunărĭ naţionale, şi lăsaţĭ pe séma festivităţilorŭ bisericescĭ corurile vocale. — Redacţiunea.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	106 50	Bonurĭ croato-slavone	105.50
Rentă de hârtiă 5%	94 50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.70	Imprumutulŭ cu premiu ung.	124 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.90	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hărtiă austriacă	84 15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 80	Renta de arg. austr.	84 90
Bonurĭ rurale ungare	104.80	Renta de aurŭ austr.	125 05
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60	Losurile din 1860	139.30
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50	Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Act. băncei de creditŭ ung.	307.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 70	Act. băncei de creditŭ austr.	298.30
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
		Napoleon-d'orĭ	9.97
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.80
		Londra 10 Livres sterlinge	126.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92½
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	85½	86¼
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104¼
» „ „ (5%)	87¼	87¾
» » urban (7%)	101½	102¼
» » » (6%)	93½	94¼
» » » (5%)	84½	85—
Banca naţională a României 500 Lei	1020	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.	267	269
« » » Naţională	206	208
Aurŭ contra bilete de bancă	17.50	18.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 6 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.44
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.27	»	10.30
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 1362/1886.
a. f. sc. c. d.

Esarendare.

Până în 10 Decemvre a anului curentŭ se primescŭ oferte în scrisŭ provĕdute cu vadiulŭ de 10% a arendei de unŭ anŭ, timbrate şi sigilate, pentru darea în arendă la celŭ ce va îmbia mai multŭ a următórelorŭ case de óspeţĭ, pe timpŭ de cincĭ anĭ, începêndŭ din 1 Ianuariu 1887 la miadă nópte până în 31 Decemvre 1891 la miadă nópte şi anume:

1. Ospetăria din Năsĕudŭ, cu arêndă de 400 fl. pe anŭ ca preţŭ de strigare.
2. Cea din Rocna-vechiă cu 300 fl. v. a. arendă pe anŭ ca preţŭ de strigare.
3. Cea dela Anieşŭ (Dombhát) cu 250 fl. arendă pe anŭ.
4. Din Borgo-Prundŭ cu 150 fl. v. a. pe anŭ.
5. In Tihuţa cu 60 fl. v. a. pe anŭ.
6. In Măgura Calului cu arêndă de 100 fl. v. a. pe anŭ.

Intreprindĕtorii ce cumva s'ar oferi, vorŭ primi informaţiunĭ mai cu deamĕruntulŭ aicĭ în cancelariă până în 10 Dec. 1886 la 6 óre séra.

Oferteie ce vorŭ întra mai târdiu sĕ vorŭ înapoia necons'derate.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ:

Năsĕudŭ, 18 Novembre 1886.

Preşed.: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secret.: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:
Beszterczen, 1886 évi November hó 28 án. 1—3
Br. Bánffy Dezső s. k. főispán, királyi biztos.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19	—
Micăsasa	1.05	—	11.31	—
Blaşiu	1.34	—	11.52	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.31	—
Teiuşŭ	2.09	—	12.48	—
Aiudŭ	2.39	—	1.22	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2 18	—
Uióra	3.08	—	2.48	—
Cucerdea	3.14	—	2 56	—
Ghirisŭ	3.53	—	3 64	—
Apahida	5.10	—	4 51	—
Cluşiu	5.30	—	5.28	—
	—	6 03	5 56	—
Nedeşdu	—	6.21	—	8.00
Ghirbĕu	—	—	—	8.36
Aghirişŭ	—	—	—	9.02
Stana	—	—	—	9.32
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.11
Ciucia	—	7.43	—	10.51
Bucia	—	—	—	12 16
Bratca	—	—	—	12.50
Rév	—	8.22	—	1.21
Mezö-Telegd	—	8.48	—	2.02
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.06
Várad-Velinţe	—	—	—	3.38
Oradia-mare	—	9.13	—	3.54
	—	9.18	10.55	4.05
P. Ladány	—	10.38	1 23	4.50
Szolnok	—	12.20	3.24	7.28
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
	—	—	—	—	—
Predealŭ	—	—	3.28	—	—
	—	—	9.35	—	—
Bucurescĭ					

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8.55	9.48	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.